

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Filozofická fakulta

Obecná teorie a dějiny umění a kultury

Teorie interaktivních médií

Michal Švábenský (439148)

Umělecké dílo

Téma: Vila Herminy a Alfreda Stiassnych

Semestrální práce

Úvod do uměnovědných studií (USK_01)

Vyučující: Mgr. David Balarin

V Brně 10. 12. 2014

Inspirací k výběru tématu této práce mi je slavnostní znovuotevření Vily Herminy a Alfreda Stiasnych (dále jen Vila), které proběhlo 14. 12. 2014. Tato stavba mi přijde díky době svého vzniku, v podstatě ve stejné době byla postavena i slavnější Vila Tugendhat, veřejností často opomíjena. Přitom je jedním z nejhodnotnějších příkladů architektonického typu městské vily v meziválečném Brně. (1) Mám za to, že z pohledu architektury je uměleckým dílem. Pojďme se blíže podívat na historii vily, kterou navštívil v roce 1972 i tehdejší kubánský prezident Fidel Castro.

Vila se nachází na jižním svahu v brněnských Pisárkách na ulici Hroznová 967/14. Byla navržena a postavena v letech 1927-1929 architektem Ernstem Wiesnerem. Tento architekt se narodil 21. 1. 1890 ve slovenských Malackách a době mezi válkami se stal jedním z nejvýznamnějších architektů v Brně. Před druhou světovou válkou utekl do Velké Británie, kde dostal politický azyl i pracovní povolení. Po skončení války pracoval v Londýně jako architekt. Po roce 1950 se přestěhoval do Liverpoolu a zde vyučoval na Liverpool School of Architecture - University of Liverpool. V Liverpoolu 15. 7. 1971 také zemřel. Je autorem několika významných staveb u nás i v zahraničí. Předností jeho architektonického talentu bylo ústrojné sloučení dobové stylově přesné funkcionalistické nauky a striktních požadavků klientů. (2) Alfred a Hermína Stiasny si pro tuto Vilu zakoupili pozemek, který vznikl sloučením několika desítek menších parcel, o výměře necelých tří hektarů. Dodnes tvoří zahrada vily „zelený ostrov“ uprostřed husté zástavby rodinných domů a vil nad brněnským výstavištěm.

K vile samotné. Patrový objekt vily je tvořen dvěma kvádry ve tvaru písmena L. Nachází se hluboko ve svažité zahradě, kdy z ulice je přístupná pouze nízkou vstupní bránou tvořenou bytem řidiče a stájí na kterou navazuje alej vedoucí na ústřední dvůr, který je vymezen hlavní budovou vily a přízemním traktem s garážemi. (3) Nazelenalou barvu, kterou má fasáda, rozčleňují velké bloky oken doplněné na jižní straně o markýzy. Výrazným prvkem při pohledu na vilu, je mohutná kazetová římsa, která obepíná celý obvod budovy. Interiér je uspořádán tak, že v delším traktu byly hlavní prostory, zatímco v kratším křídle s vlastním bočním vchodem se nacházela kuchyň, spižírna a pokoj služebnictva. Jídelna byla propojena se zahradou velkou lodžíí a z vedlejšího salonu vedl do zahrady další východ. V patře byly umístěny soukromé pokoje příslušníků rodiny (s Herminou a Alfredem obývala vilu také jejich dcera Susanne), pokoj vychovatelky a pokoj pro hosty, dále sociální zázemí a dětská herna s východem na terasu. Na zařizování a koncepci interiéru a zahrady se už Wiesner nepodílel. Nejspíše kvůli jinému estetickému cítění než měla paní Hermína. Interiér byl tedy navržen vídeňským architektem Franzem Wilfertem spíše v historizujícím stylu. Tím, že budovu obklopuje velká zahrada, je zde i v dnešní uspěchané a rušné době klid.

Bohužel rodina Stiasny, stejně jako rodina Tugendhat, nepobývala ve vile dlouho. V roce 1938 jako židé museli před nacismem uprchnout do Londýna a následně do Kalifornie. Do vily se už nikdy nevrátili. V roce 1939 byla vila zabavena německou státní policií. Roku 1946 na ni byla uvalena národní správa a v roce 1952 ji i s celým rozsáhlým pozemkem získal Krajský národní výbor, jenž dům až do devadesátých let využíval k reprezentativním účelům a pro ubytování státních návštěv v Brně (odtud název „vládní vila“). Konečně v roce 2009 převzal vilu do péče Národní památkový ústav, který v roce 2012 zahájil její rekonstrukci. Ta skončila koncem roku 2014. Ve vile v současné době sídlí Centrum pro obnovu památek architektury 20. století, které poskytuje zázemí studentům a badatelům. Vzdělává také zájemce v problematice památkové obnovy moderní architektury. Významnost vily můžeme doložit i týdenním pobytem Edvarda Beneše v květnu 1945.

Pokud se odkážeme na definici, že umění svou samotnou tvořivou podstatou posiluje lidského ducha tím, že svou hmotnou strukturou v nás buduje struktury duchovní, dává nám nejen hledat, ale především nacházet stále nové a nové možnosti. Že nás umění učí dívat se na svět kolem sebe novým pohledem a obdivovat stvořené a tvořící v jeho nekonečných výtvarných kombinacích (4), tak si myslím, že vilu Stiassny můžeme považovat za umělecké dílo, ve kterém se Wiesnerovy podařilo skloubit přísný a čistý funkcionalismus s měšťanskou tradicí, kde umělecká i funkční hodnota tohoto díla přetrvává dodnes.

1. Sedlák, Jan (ed.). Slavné brněnské vily. Praha: Foibos, 2013. 978-80-87073-62-9.
2. Pelčák, Petr, Wahla, Roman (eds.). Ernst Wiesner. Brno: Obecní dům Brno, 2005. 80-239-5613-2
3. PH. Brněnský architektonický manuál.[online]c2009. Dostupné z <http://www.bam.brno.cz/objekt/c045-stiassneho-vila-vladni-vila?filter=code>
4. Bauer, Alois. Dějiny výtvarného umění. Olomouc: Rubico, 2002. 80-85839-25-3

Fotografie (zdroj – www.bam.brno.cz)

